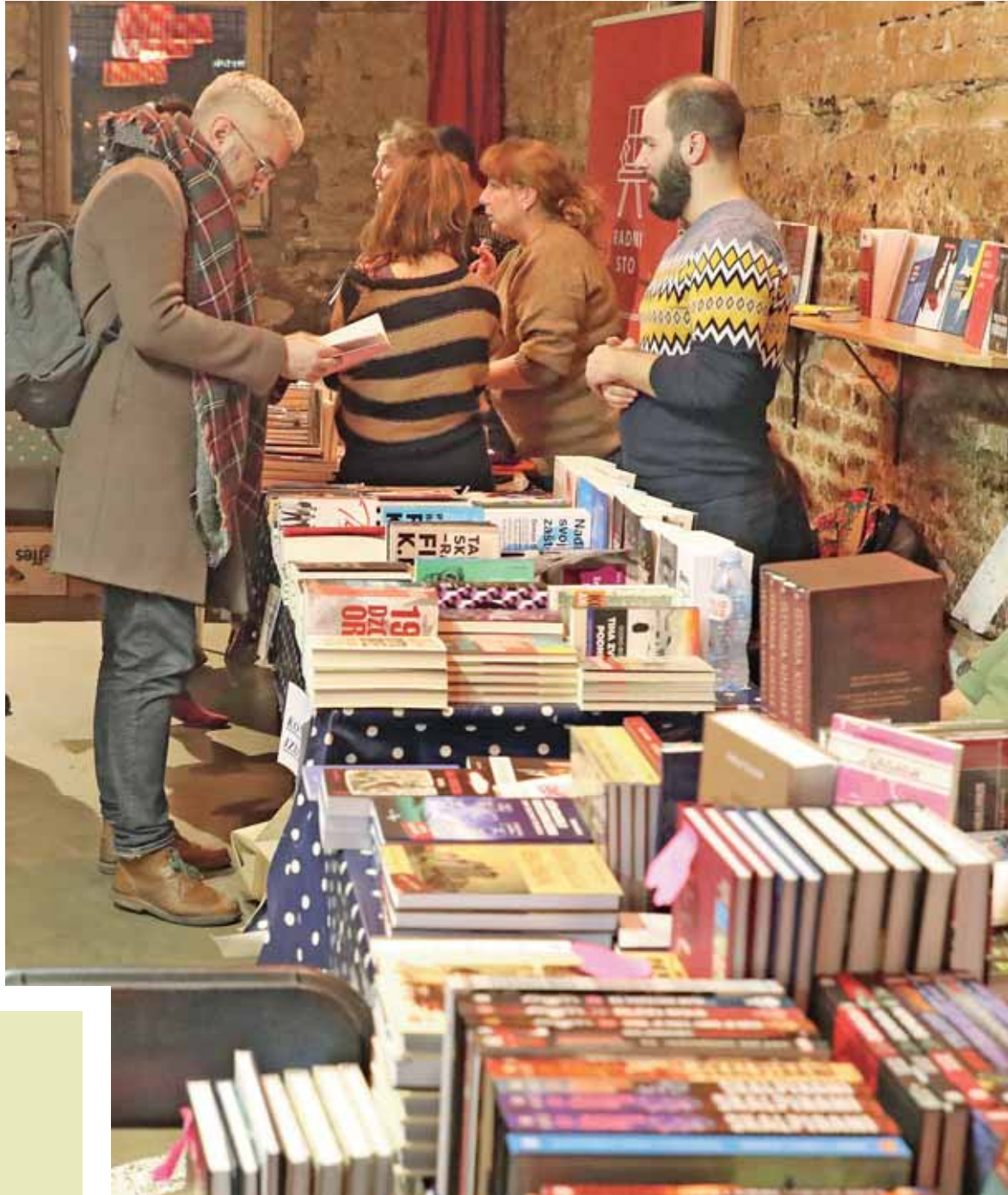

АКТУЕЛНО КАКО ОБЈАВИТИ КЊИГУ

ИЗ СВОГ ЦЕПА

Онима који нису „прави” писци, али ни медијске звезде, који не побеђују на књижевним конкурсима нити су занимљиви великим издавачима преостаје једино да прикупе новац и сами финансирају штампање или да нађу спонзора. Офсет штампа је јевтинија, али тек ако је тираж већи од 500 примерака, док је дигитална исплативија за мањи број примерака – од 20 до стотинак. Ако хоће праву књигу, укоричену, а не брошуру, то све поскупљује за 1,5 евро по примерку. Свака штампарија има своју калкулацију. Књижевски рад, уколико се аутор одлучи за „излазак у јавност”, износи од 30 до чак 90 одсто од цене.

Није писац свако ко пише

Данас било ко може релативно јефтино и једноставно да штампа све што пожели, али да би допро до читалаца потребни су му и реклама и књижаре

Фотографије Анђелко Васиљевић

Штампање књиге данас је једноставно, брзо и јевтино подухват захваљујући савременој технологији. Закон о издавању публикација допушта свакоме ко то пожели да самостално објави своју збирку поезије, приче, роман, мемоаре, резултате неког истраживања... Услов је да постоји уредник, а то може бити и сам аутор, и да је наведен број под којим је дело регистровано у Народној библиотеци Србије (C10, ISBN, ISSN итд.). У зависности од тиража, броја страница, али и од тога да ли су корице књиге тврде или меке, од квалитета папира или илустрација – цене штампања се крећу од неколико стотина евра па навише. У то треба укључити и трошкове за лектуру, коректуру, дизајн...

Много сложенији део ове приче је како аутор да на свом делу заради и како да књигу представи јавности, не рачунајући рекламу коју ће добити од шире фамилије, пријатеља и оних којима ће поклонити бесплатни примерак. Да би се књига појавила у књижарама мора постојати издавач, као правно или физичко лице, с којим се склапа уговор о дистрибуцији и регулише плаћање пореза.

За бављење издавачком делатношћу може се регистровати свака фирма, невладина и стручна организација или удружење грађана који, редовно или повремено, објављују књиге, часописе, брошуре, монографије... У нашој земљи таквих има подоста, међутим оних којима је то озбиљан посао знатно је мање, око 300. Међу њима су велике издавачке куће са сопственом продајном мрежом, односно ланцем књижара (попут „Лагуне”, „Вулкана” и „Службеног гласника”) али и мали издавачи са свега неколико запослених, у какве спада и „Орфелин” чији је „Пас и контрабас” аутора Саше Илића управо освојио престижну Нинову награду за роман године. Има примера и да једна особа буде и власник, и директор, и уредник издавачког предузећа као што је случај са „Суматром” Ивана Лековића.

Нинова награда „продаје” роман

Милан Трпковић, секретар Удружење издавача и књижара Србије, које окупља око 140 чланова, наводи да се у нашој земљи, према званичној статистици, штампа око 12.000 наслова годишње, што је изузетно

Сајам књига у Београду прилика је да се представе дела познатих књижевника и велики издавачи, али и самиздати непознатих аутора

велики број с обзиром на величину тржишта.

Колико се од тога и прочита, сасвим је друга прича.

Да ли ће се нека књига добро продавати и читати зависи од популарности аутора, од актуелности теме, од присутности у медијима и на друштвеним мрежама и, уопште, успешног маркетинга и „видљивости“.

Боље ће се продавати књига издавача који има своје књижаре, али награде су, дефинитивно, пресудни адут у продаји. Кад је у питању роман, Нинова је неприкосновена: тражња за победничким насловом, чим се сазна који је, вишеструко скаче.

Уколико се и публика сложи с одлуком жирија, следе нова издања, мада је било и случајева да се читаоцима књига добитница Нинове награде није свидела колико и стручњацима, па су и она и њен аутор потонули у заборав, а поносни издавач, после првобитног одушевљења, снуждено склонио примерке из излога и с полица и преместио их у складиште.

О квалитету неке књиге се може расправљати на разне начине, док је критеријум за квалитетног издавача само један: да ли је првенствено вођен профитом или књижевним апетитом. Другим речима, да ли је спреман да открива и подржава нове писце и ризикује с делима непознатих аутора или се држи „провереног рецепта“ – комбинације признатих домаћих и страних књижев-

ПРАВА КЊИГА ИМА ЧВРСТЕ КОРИЦЕ

Оно што уобичајено називамо књигом, папирно издање с танким картонским корицама, у ствари је – брошура, наглашава Зоран Хамовић, а права књига је она која има чврсте корице и не распада се усред читања. На жалост, и библиотеке често набављају такве „књиге“ које се лако цепају и троше, па морају да их замене новима, што је непотребан издатак.

ШТАМПА ПО ЗАХТЕВУ

Новост у савременом издаваштву је и „штампа по захтеву“. Чак и највећи, најугледнији светски издавачи прихватили су овај практични, приступачан концепт којим се уз помоћ ласера одштампа тек неколико примерака, по жељи купца, у формату какав му одговара. А цена је иста било да је у питању једна књига или хиљаду.

них класика и високотиражне „лаке литературе“.

– Добар издавач је произвођач талента, улаже у своје писце и њихов развој од анонимног и слабо читаног до познатог и траженог, има јасну уређивачку концепцију и одговорност према читаоцима. У јавности се, на жалост, ствара утисак да свако ко

штампа неку књигу може да буде издавач и да је у реду да се објави шта год ко хоће. То је шамар издаваштву као професији, али и избореној слободи јавне речи – каже за „Магазин“ Зоран Хамовић, председник Удружења професионалних издавача Србије.

Хамовић је противник „тајкунизације“ издаваштва која, поред осталог, у први план не ставља књижевнике, већ писце као медијске звезде.

– Свако може да пише, али није свако књижевник. Мене као издавача занима да допринесим рађању нових идеја, новог система вредности који ће изнедрити даровите и паметне људе. Интересује ме добробит, а не добит. Желим добре књиге, а не оне које ће донети зараду јер подилазе укусу маса – наглашава Хамовић.

Он критикује праксу да се потоњима уступа истакнуто место у излогу, на полицама и у близини касе како би привукле пажњу купца, док многе сјајне књиге остају скрајнуте и невидљиве за шири круг читалаца ако је процењено да се неће добро продавати.

Будућност су електронска издања

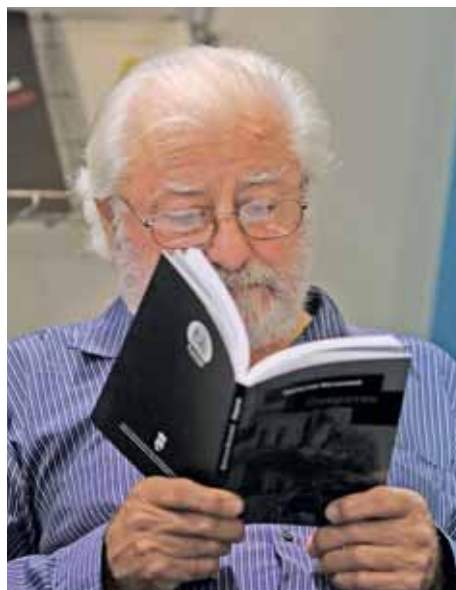
Будућност издаваштва је, сматра Хамовић – у електронским издањима. Она су неупоредиво јевтинија, увек и свуда доступна, не мора се по њих одлазити у књижару или библиотеку, не заузимају физички простор на полицама, у магацинима (складиштење је значајан, чак пресудан трошак за издаваче) и у путним торбама.

– Променио се, осим тога, и однос читалаца према самом тексту, он је потрошачки, а његова употребна вредност тржишна. Начин читања је другачији, скоковит, не као некада линеаран – оцењује наш саговорник.

Ипак, љубитељи писане речи верују да ће папирне књиге још дуго постојати због оних који воле да их држе у рукама, помиришу, да преврћу листове и међу њима остављају белешке, пресован цвет или неку другу опипљиву успомену.

И због свих тих лепих посвета на првој страни.

Александра Мијалковић

Старији воле папирне књиге, а млади – електронске